

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ РИНКУ І ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту,
Академік НАН України

Борис БУРКИНСЬКИЙ

«01» *лютого* 2023 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО
ПРОЦЕСУ ДУ «ІНСТИТУТ РИНКУ І ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ» ПРАВА НА АКАДЕМІЧНУ
МОБІЛЬНІСТЬ**

УХВАЛЕНО

Вченою Радою

ДУ «ІРЕЕД НАН України»

Протокол № 2

від «31» січня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальні положення	3
2. Цілі та завдання академічної мобільності.....	5
3. Організаційне забезпечення академічної мобільності	6
4. Визначення та перезарахування результатів навчання	8
5. Права та обов'язки здобувачів вищої освіти наукових установ (ЗВО) – партнерів, які беруть участь у програмах академічної мобільності	9

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. «Положення про порядок реалізації учасниками освітнього процесу ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України» права на академічну мобільність» (далі – Положення) розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту»; Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 579 від 12 серпня 2015 р., інших нормативно-правових актів з питань вищої освіти, Статуту ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України» (далі – ДУ «ІРЕЕД НАНУ»), Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в ДУ «ІРЕЕД НАНУ», затвердженого рішенням Вченої ради ДУ «ІРЕЕД НАНУ» (протокол № 1, від 16.01.2023 р.).

1.2. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освіти та регламентує діяльність ДУ «ІРЕЕД НАНУ» щодо організації академічної мобільності аспірантів, докторантів, наукових і науково-педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу і встановлює загальний порядок організації програм академічної мобільності учасників освітнього процесу на території України чи поза її межами та учасників освітнього процесу іноземних наукових установ (закладів вищої освіти) (далі – іноземні учасники освітнього процесу) в ДУ «ІРЕЕД НАНУ». Академічна мобільність передбачає участь учасників освітнього процесу ДУ «ІРЕЕД НАНУ» в освітньому процесі іншої наукової установи (або закладу вищої освіти) в Україні або поза її межами, проведення наукових досліджень з можливістю перезарахування у встановленому порядку освоєних навчальних дисциплін.

1.3. Право на академічну мобільність може бути реалізоване на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм та проектів, договорів про співробітництво між Інститутом та вітчизняною або іноземною науковою установою (або вищим навчальним закладом) або їх структурними підрозділами (далі – наукові установи (заклади вищої освіти) – партнери), а також може бути реалізоване учасником освітнього процесу з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією ДУ «ІРЕЕД НАНУ», на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів. Індивідуальна академічна мобільність здобувачів вищої освіти, що реалізується на основі індивідуальних запрошень, здійснюється, як правило, за узгодженням з адміністрацією ДУ «ІРЕЕД НАНУ». Індивідуальна академічна мобільність здобувачів вищої освіти, що реалізується на основі індивідуальних запрошень без узгодження з адміністрацією ДУ «ІРЕЕД

НАНУ», можлива лише у період канікул або академічної відпустки.

1.4. За місцем реалізації права на академічну мобільність вона поділяється на:

внутрішню академічну мобільність – академічну мобільність, право на яку реалізується учасниками освітнього процесу

- у наукових установах (закладах вищої освіти) – партнерах в межах України;

- **міжнародну академічну мобільність** – академічну мобільність, право на яку реалізується учасниками освітнього процесу ДУ «ІРЕЕД НАНУ» у наукових установах (закладах вищої освіти) – партнерах поза межами України, а також іноземними учасниками освітнього процесу в ДУ «ІРЕЕД НАНУ».

1.5. Основними видами академічної мобільності є:

- **ступенева мобільність** - навчання у науковій установі (або закладі вищої освіти), відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття ступеня вищої освіти, що підтверджується документом (документами) про вищу освіту або про здобуття ступеня вищої освіти від двох або більше наукових установ (закладів вищої освіти);

- **кредитна мобільність** - навчання у науковій установі (або закладі вищої освіти), відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та/або відповідної компетенції, результатів навчання (без здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи), що будуть визнані у науковій установі (або закладі вищої освіти) постійного місця навчання вітчизняного чи іноземного учасника освітнього процесу. При цьому загальний період навчання для таких учасників за програмами кредитної мобільності залишається незмінним.

1.6. Навчання вітчизняних та іноземних учасників освітнього процесу за узгодженими між науковими установами (закладами вищої освіти) – партнерами освітніми програмами, що включають програми академічної мобільності, може передбачати отримання випускниками документа про вищу освіту наукової установи (закладу вищої освіти)

- партнера, а також спільних або подвійних документів про вищу освіту наукових установ (закладів вищої освіти) - партнерів.

1.7. Формами академічної мобільності для учасників освітнього процесу, що здобувають освітній ступінь доктора філософії у вітчизняних наукових установах (закладах вищої освіти), є:

- навчання за програмами академічної мобільності;
- мовне стажування;

- наукове стажування.

1.8. Формами академічної мобільності для осіб, що здобувають науковий ступінь доктора наук, наукових, науково-педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу, є:

- участь у спільних проектах;
- викладання;
- наукове дослідження;
- наукове стажування, підготовка спільних статей і монографій тощо.

2. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

2.1. Основними цілями академічної мобільності учасників освітнього процесу ДУ «ІРЕЕД НАНУ» є:

- підвищення якості вищої освіти;
- підвищення ефективності наукових досліджень;
- підвищення конкурентоздатності науковців ДУ «ІРЕЕД НАНУ» на українському та міжнародному ринках освітніх послуг та праці;
- збагачення індивідуального досвіду учасників освітнього процесу щодо інших моделей створення та поширення знань;
- залучення світового інтелектуального потенціалу до вітчизняного освітнього і наукового процесу на основі двосторонніх та багатосторонніх угод між науковими установами (вищими навчальними закладами) - партнерами;
- встановлення внутрішніх та зовнішніх інтеграційних зв'язків.

2.2. Основними завданнями академічної мобільності учасників освітнього процесу ДУ «ІРЕЕД НАНУ» є:

- підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки, проведення досліджень з використанням сучасних технологій, опанування новітніх методів дослідження, набуття досвіду проведення досліджень і розробок та впровадження їх результатів;
- можливість одночасного отримання учасником освітнього процесу двох документів про вищу освіту з додатками встановленого у наукових установах (зкладах вищої освіти) – партнерах зразка та інформацією про систему оцінювання в них навчальних здобутків аспірантів;
- підвищення рівня володіння іноземними мовами;
- посилення інтеграції науки й освіти та розвиток наукових досліджень;
- підтримка соціальних, економічних, культурних зв'язків з іншими країнами.

3. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

3.1. Загальне керівництво процесом забезпечення академічної мобільності здійснюється заступником директора з наукової роботи та вченим секретарем ДУ «ІРЕЕД НАНУ» через керівників структурних підрозділів установи.

3.2. До участі у програмах академічної мобільності допускаються аспіранти, докторанти, наукові та науково-педагогічні працівники ДУ «ІРЕЕД НАНУ».

3.3. Відбір учасників освітнього процесу для участі у програмах академічної мобільності, в яких бере участь ДУ «ІРЕЕД НАНУ», здійснюється Конкурсною комісією з відбору учасників освітнього процесу ДУ «ІРЕЕД НАНУ» для участі у програмах академічної мобільності.

3.4. Перелік необхідних документів для участі у програмі академічної мобільності аспірантів наукових установ (закладів вищої освіти) – партнерів та процедура їх подання регламентується угодами між науковими установами (закладами вищої освіти) – партнерами.

3.5. Етапи, тривалість та зміст навчання у наукових установах (закладах вищої освіти) – партнерах визначаються навчальними планами та графіками освітнього процесу, затвердженими у наукових установах (закладах вищої освіти) – партнерах. Узгоджені навчальні плани та графіки освітнього процесу затверджуються керівниками наукових установ (закладів вищої освіти) – партнерів. При формуванні індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти враховується фактичне виконання ним індивідуальних навчальних планів поточного та попередніх навчальних років. Навчання за індивідуальним навчальним планом може здійснюватись із застосуванням технологій дистанційного (електронного) навчання.

3.6. Учасники освітнього процесу ДУ «ІРЕЕД НАНУ», які є здобувачами вищої освіти в межах програм внутрішньої мобільності, зараховуються до наукових установ (закладів вищої освіти) – партнерів в Україні як такі, що тимчасово допущені до освітнього процесу і мають права та обов'язки здобувачів вищої освіти вітчизняної наукової установи (закладу вищої освіти) – партнера.

3.7. За здобувачами вищої освіти ДУ «ІРЕЕД НАНУ» на період навчання в іншій науковій установі (закладі вищої освіти) – партнеру на території України чи поза її межами зберігаються, відповідно до укладеного договору про академічну мобільність, місце навчання та виплата стипендії, згідно із законодавством, протягом навчання, стажування чи провадження наукової діяльності в іншій науковій установі (закладі вищої освіти) – партнері на

території України чи поза її межами, якщо стипендія не передбачена умовами академічної мобільності.

3.8. Особи, що уклали договори про навчання за програмою академічної мобільності, не відраховуються зі складу здобувачів вищої освіти на період реалізації права на академічну мобільність та обліковуються в Єдиній державній електронній базі з питань освіти.

3.9. Здобувач вищої освіти (аспірант), крім вивчення у закладі вищої освіти (науковій установі) – партнері обов'язкових навчальних дисциплін, має право самостійного вибору додаткових навчальних дисциплін за погодженням адміністрації ДУ «ІРЕЕД НАНУ».

3.10. Іноземні здобувачі вищої освіти, що реалізують право на академічну мобільність у межах договорів про співробітництво з ДУ «ІРЕЕД НАНУ», можуть бути зараховані на навчання до ДУ «ІРЕЕД НАНУ» за таких умов:

- за рахунок коштів міжнародних програм та організацій;
- за рахунок власних надходжень ДУ «ІРЕЕД НАНУ»;
- за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб;
- на умовах безоплатного навчання, у разі взаємного обміну здобувачами вищої освіти, в тому числі за спільними освітніми програмами, які передбачають отримання спільного або подвійного документа (документів) про вищу освіту на умовах безоплатного навчання, у разі міжнародного обміну здобувачами вищої освіти, якщо кількість таких іноземних здобувачів вищої освіти не перевищує кількість здобувачів вищої освіти ДУ «ІРЕЕД НАНУ», які навчаються в іноземній науковій установі (закладі вищої освіти) – партнері в межах програм академічної мобільності, відповідно до укладених між сторонами угод про міжнародну академічну мобільність.

3.11. Наукові працівники ДУ «ІРЕЕД НАНУ» можуть реалізувати право на академічну мобільність для провадження професійної діяльності, відповідно до укладеного договору про участь у програмі академічної мобільності. За такими працівниками зберігається основне місце роботи в ДУ «ІРЕЕД НАНУ» до двох років. Оплата праці за основним місцем роботи в ДУ «ІРЕЕД НАНУ» зберігається, відповідно до чинного законодавства, якщо вона не передбачена програмою академічної мобільності.

3.12. Іноземні наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники наукових установ (закладів вищої освіти) – партнерів, які залучені до провадження освітньої та наукової діяльності під час їхнього перебування в ДУ «ІРЕЕД НАНУ», мають усі права та обов'язки працівників ДУ «ІРЕЕД НАНУ». Умови приїзду провідних іноземних науковців та діячів освіти на запрошення ДУ «ІРЕЕД НАНУ» та їх перебування в Україні можуть

визначатися додатковими угодами, укладеними між ДУ «ІРЕЕД НАНУ» та запрошеною особою.

4. ВИЗНАННЯ ТА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

4.1. Порівняння обсягу навчального навантаження під час здобуття вищої освіти в межах програми академічної мобільності ґрунтується на зіставленні результатів навчання, яких було досягнуто здобувачем вищої освіти у науковій установі (закладі вищої освіти) – партнері, та результатів навчання, запланованих освітньою програмою ДУ «ІРЕЕД НАНУ», де здобувач навчається на постійній основі.

4.2. Визнання результатів навчання у межах академічного співробітництва з науковими установами (закладами вищої освіти) – партнерами здійснюється з використанням Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) або з використанням системи оцінювання навчальних здобутків здобувачів вищої освіти, прийнятої в країні закладу вищої освіти – партнера, якщо в ній не передбачено застосування ЄКТС.

4.3. Perezарухування вивчених навчальних дисциплін та ліквідація академічного розходження здійснюється, відповідно до Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в ДУ «ІРЕЕД НАНУ», затвердженого рішенням Вченої ради Інституту (протокол № 1, від 31.01.2023 р.), на підставі наданого здобувачем вищої освіти документу з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків здобувачів вищої освіти, завіреного в установленому порядку науковою установою (закладом вищої освіти) – партнером.

4.4. Результати підсумкової атестації здобувачів вищої освіти (аспірантів) у період навчання у науковій установі (закладі вищої освіти) – партнері представляються за шкалою, прийнятою у науковій установі (закладі вищої освіти) – партнера, і переводяться в шкалу, прийняту в ДУ «ІРЕЕД НАНУ».

4.5. Атестація здобувачів вищої освіти (аспірантів), які навчаються за програмою академічної мобільності, здійснюється у встановленому порядку.

4.6. Якщо здобувач вищої освіти (аспірант) ДУ «ІРЕЕД НАНУ» під час перебування у науковій установі (закладі вищої освіти) – партнері, на базі якого реалізується право на академічну мобільність, не виконав програму навчання, то, після повернення до ДУ «ІРЕЕД НАНУ», йому може бути запропоновано індивідуальний графік ліквідації академічної заборгованості або повторний курс навчання за рахунок коштів фізичних чи юридичних осіб.

5. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАУКОВИХ УСТАНОВ (ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ) – ПАРТНЕРІВ, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ПРОГРАМАХ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

5.1. Здобувачі вищої освіти мають право на:

- продовження навчання або вивчення окремих навчальних дисциплін за спорідненими спеціальностями підготовки фахівців у наукових установах (закладах вищої освіти) – партнерах;
- безпечні умови навчання;
- користування навчальною, науковою, виробничою та іншими базами наукової установи (закладу вищої освіти), що приймає;
- участь у наукових конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах;
- представлення своїх наукових робіт для публікацій.

5.2. Здобувачі вищої освіти зобов'язані:

- своєчасно надати необхідні документи для участі в програмі академічної мобільності до Конкурсної комісії з відбору учасників освітнього процесу ДУ «ІРЕЕД НАНУ» для участі у програмах академічної мобільності;
- вчасно прибути до наукової установи (закладу вищої освіти), в якому реалізується право на академічну мобільність;
- під час реалізації права на академічну мобільність дотримуватись законодавства країни перебування, правил внутрішнього розпорядку, Статуту та інших нормативно-правових документів наукової установи (вищого навчального закладу), в якому реалізується право на академічну мобільність;
- виконати індивідуальний навчальний план;
- після завершення заходів з реалізації права на академічну мобільність у науковій установі (закладі вищої освіти) – партнері вчасно повернутися до наукової установи (закладу вищої освіти), що надав можливість участі у програмі академічної мобільності.